UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sacerdotale Ad consuetudinem S. Romanæ Ecclesiæ aliarumque ecclesiarum ex Apostolic[a]e bibliothec[a]e ac Sanctorum Patrum iurium sanctionibus, & ecclesiasticorum doctorum scriptis ...

Venetiis, 1579

De septimana & nominib. eius. c. 5

urn:nbn:de:hbz:466:1-40307

Visual Library

¶ De ſeptimana ⁊ nominibus dierum eius. Cap. 5.

SEquitur de ſeptimana. Nempe ꝯtinet ſeptimana ſeptẽ dies naturales, quorũ repetitione ⁊ menſes ⁊ anni ⁊ ſecula peragunt: ⁊ hec apud grecos hebdomada, ſed apud hebreos ſabbatu appellat. Et dr̄ ſeptimana a ſeptẽ, ⁊ mane quaſi ſeptez mane, pars ꝑ toto. ſ. mane ꝑ tota die. Uel a ſeptez ⁊ manet, qr manet ꝑ ſeptẽ dies. Uel dr̄ ſeptimana, q̄ſi ſeptẽ luces: naz mane lux ẽ ſꝫ Iſid. Idẽ ẽt ſpatiuz vocat hebdomada, ab hepta grece, ꝙ eſt ſeptem. ⁊ deos ꝙ eſt dies: vel modus, ꝙ eſt mẽſura: ⁊ ſm̄ hoc hebdomada eſt cõis nomẽ ꝙ̄ ſeptimana. Un̄ Daniel: Poſt ſeptuaginta hebdomadas ⁊c. ⁊ ſumunt ibi hebdomade annoꝝ. i. ſeptuagies ſeptẽ anni. Septimane aũt nequnt hr̄e certa noīa: qr neqꝫ hn̄t certa initia. Singulis nanqꝫ annis variatur ꝑ vnã, vel ꝑ duos dies: q qn̄qꝫ ſũt ſup integras ſeptimanas. Dies aũt dies: ſeptimanarum inſcribuntur ſeptez primis lr̄is alphabeti.

¶ Item dies ſecundum gentiles dominantur a planetis.

¶ Primꝰ a ſole, q princeps eſt oīuz ſyderꝝ: ſic ⁊ idem dies caput eſt ceteroꝝ dierũ. ¶ Secundꝰ a luna, q̄ eſt ſplẽdore ⁊ magnitũdine ſoli proxima, ⁊ ex eo mutuat lumẽ. ¶ Tertius a ſtella martis, que veſper vocatur. ¶ Quartus a ſtella mercurij, quaz quidã candidũ circulũ dicunt. ¶ Quintus a ſtella iouis quã phetontẽ aiunt. ¶ Sextus a ſtella veneris, quã luciferũ aſſerũt, qr inter cuncta ſydera plus lucis affert. ¶ Septimus a ſtella ſaturni, q ſexto celo locata trigita annis fertur explere curſũ ſuũ.

¶ Sed queritur quare dies non ita ordinantur in ſeptimana, ſicut planete in celo, qm̄ in celo ordinantur ſm̄ hunc verſum.

Sol vene. mer. luna, ſaturnus, Juppiter ⁊ mars: vel ſic.
Saturnus Joue Mars ⁊ ſol cum Uene. mer. lu.

Solutio: dicimꝰ ꝙ dies i ſeptimana nõ ordinant ſm̄ ordinẽ planetaꝝ, ſed ſꝫ regimẽ eoꝝ i ſingulis dieb. Un̄ qr viderũt philoſophi, ꝙ ſol regnabat prima hora diei dn̄ice: iõ illã diẽ denoīauerũt a ſole. Itẽ qr viderũt, ꝙ luna regnabat prima hora ſecunde ferie, iõ diẽ illũ denoīauerũt a luna: ⁊ ſic de ceteris, ſicut pꝫ ex diſtinctione horaꝝ diei facta inter planetas ꝑ ordinem ſucceſſiue. Rurſus a dictis planetis philoſophi noīa ſumpſerũt, eo ꝙ a ſingulis aliqd i hoīe eſſe voluerũt, vt a ſaturno calliditatẽ: a Joue tẽperãtiã: a marte feruorez: a ſole ſpũm: a venere voluptatem: a

mercurio eloquentiā: a luna cor. Et q2 ordo planetarū vltra nu-
merum ſeptēnariū non procedit, ſed ad primuz reuertitur: ideo
tantum ſeptem dies in ſeptimana ſunt a ſapientibus conſtituti.

¶ Qua die ſeptimanę quilibet menſis intret. Cap. 6.

Nunc videndum eſt qua die ſeptimanę quilibet menſis in-
trat: de hoc duplex ratio habet. Prima per hos verſus.

Alta domat dominus, gratis beat ęqua gerentes.
Contemnit fictos, augebit dona fideli.

In iſtis verſib. ſunt 12. dictiones 12. mēſib. ſeruiētes: prima pri-
mo, ſcđa ſcđo: ⁊ ſic ꝑ ordinē ſumpto initio a Januario: ita ꝙ q-
cunqȝ fuerit initialis lr̄a alicuius iſtarū dictionū, eadēz erit lr̄a
calēdarū mēſis, cui ſeruit illa dictio. v.g. alta, eſt prima dictio, ⁊
ſeruit primo menſi .i. Januario: ⁊ a eſt prima lr̄a illius dictionis
alta: ergo A eſt prima lr̄a Januarij. Itez domat eſt ſecūda dcō,
quę ſeruit ſecundo menſi ſcilicet februario: ⁊ D eſt prima litera
iſtius dictionis: ergo D eſt prima litera Februarij: ⁊ ſic de alijs.
Idē dicit ſequēs verſus ꝑ ſyllabas: quos ꝓcedētes ꝑ dictiones.

Adam degebat ergo cifos a drifex.

¶ Habita autez lr̄a calendaruz, facile poſſumus ſcire qua feria
quilibet mēſis intret. Per lr̄am .n. dn̄icalem illius anni procede
cōputando dies per lr̄as ſubſequentes vſqȝ ad lr̄am, quę eſt in
cal. menſis, cuius diei introitū ſcire optas: ⁊ in qua feria occur-
ret, tali feria intrabit ille mēſis. ¶ Secūda ratio, per ꝙ ſcire po-
tes qua feria quilibet menſis intret, eſt per regulares ⁊ cōcurrē-
tes. ¶ Nota ergo quod i anno ſolari ſunt quinquagintaduę ſe-
ptimanę ⁊ vnus dies, vel duo, ſi ſit biſſextus: ꝓꝑ quam diem va-
riantur ſingulis annis principia menſiuz. ¶ Si eniz hoc anno
incipiat Januarius a die dn̄ico: toto anno A, quę eſt prima lit-
ra Januarij, erit dominicalis. Cum ergo ventum fuerit ad fi-
nem anni: illud A finale calendarij, quod inſcribitur illi diei, q
eſt vltra integras ſeptimanas, repn̄tabit diem dominicam: er-
go ſequens A, quod iterum eſt initiale Januarij, pn̄tabit ſecun-
dam feriam: ⁊ ſic toto illo anno erit illa variatio: eodem modo
ſingulis annis variantur initia menſiuz per diuerſas ferias. Et
ſi ſit biſſextus, duplex erit variatio, prima in calen. Januarij, ſe-
cunda in feſto ſācti Matthię. Ut ergo computiſtę ſcire poſſent
qua feria quolibet anno quilibet menſis inciperet, inuenerunt